

Hildo Krop

Stadsbeeldhouwer / Rams Woerthe / wandelingen / werk buiten Amsterdam / werk in musea

In Amsterdam valt ook buiten het centrum veel te genieten. Ga, als je het Centraal Station uitkomt, eens rechtsaf in plaats van rechtdoor en wandel over de Haarlemmer Houttuinen naar het Bickerseiland, de omgeving die Jan Mens inspireerde voor zijn prachtige cyclus over Griet Manshande, de dochter van een werfbaas, die zich als jonge weduwe staande houdt als caféhoudster. Op weg naar het eiland kun je en passant op het Nassauplein ook nog het meer dan manshoge standbeeld van Ferdinand Domela Nieuwenhuis bewonderen. Voor wie rechtsaf geen goed idee is kan natuurlijk ook linksaf slaan richting Kattenburg, Wittenburg en Oostenburg, waar de legendarische Bijtjes geschiedenis schreven en waar in 1869 de eerste georganiseerde werkstaking plaatsvond onder leiding van de scheepstimmerliedenvereniging 'Vriendschap zij ons doel'. Wie Amsterdam op een wat minder gebruikelijke manier wil bekijken kan ook wandelingen maken langs de vele beeldhouwwerken van Hildo Krop.

Inderdaad wandelingen, want de teller voor beelden, sculpturen en monumenten die Krop voor de stad heeft gehakt staat pas stil boven de honderd. Het is ondoenlijk om al zijn werk in één wandeling te bekijken. De beelden en monumenten van Krop maakt van de stad een waar openluchtmuseum en al wandelend kom je op plaatsen waar je anders niet zo snel zou komen. Het rijke bezit aan werk van Krop dankt Amsterdam aan de unieke omstandigheid dat Nederlands grootste beeldhouwer in dienst van de stad was als stadsbeeldhouwer.

Na de levensschets van Krop zijn in dit artikel een drietal wandelingen opgenomen die voeren langs de vele beelden van de stadshouwer. Elke route geeft uren van wandel en kijkplezier. Voor de volledigheid wijze we erop, dat niet al het werk dat Krop voor Amsterdam heeft gemaakt langs de uitgeschreven routes zijn te zien. Er bevindt zich ook nog werk in andere delen van de stad.

Wie na alle wandelingen nog energie over heeft en (nog) meer wil weten over de man en zijn werk kan een leuke trip maken naar Steenwijk en villa Rams Woerthe bezoeken, alwaar het Museum Hildo Krop is gevestigd. Tot slot zijn er overzichten opgenomen van werk van Krop buiten Amsterdam en werk dat zich bevindt in Nederlandse musea.

stadsbeeldhouwer

Hildo Krop op veertienjarige leeftijd. Portretfoto gemaakt door zijn grootvader Hendrik Cordes in 1898.

Hildebrand Lucien Krop, geboren op 26 februari 1884, is de tweede zoon in een gezin met vier dochters, twee zonen en een vroeg wees geworden nichtje. Zijn ouders, Hendrik Krop en Johanna Louisa Cordes, drijven in Steenwijk een bakkerij. Vader Hendrik, die Hein wordt genoemd, is van 1899 tot 1923 wethouder. Hij heeft de protestantse kerk verlaten en is toegetreden tot de kring van vrijdenkers en is lid van de Geheelonthoudersbond. In politiek opzicht is hij de vrijzinnig-democratische richting toegedaan, zonder lid te zijn van een partij. Hij neemt met belangstelling het opkomende socialisme waar en neemt zijn zoons mee naar bijeenkomsten waar onder meer Ferdinand Domela Nieuwenhuis en Pieter Jelle Troelstra spreken. Hildo's moeder is artistiek aangelegd en staat open voor nieuwe ontwikkelingen. Als haar kinderen opgroeien is zij meestal thuis te vinden en kan ze haar artistieke gave alleen kwijt in het zelf maken van hun kleding volgens de laatste mode. Het ligt in de bedoeling dat Hildo de bakkerij overneemt, omdat zijn oudere broer zal gaan studeren. Op veertienjarige leeftijd komt hij bij zijn vader in de bakkerij om het vak te leren.

wanderschaft

Na zijn leertijd gaat hij op reis om zijn vakbekwaamheid bij andere meesterbakkers te verbeteren. Opmerkelijk, want in de gildetijd is zo'n 'Wanderschaft' niet ongebruikelijk, maar begin twintigste eeuw toch niet echt meer in de mode. In Leiden is hij in dienst bij bakker Willemse aan de Lange Mare. Om marsepeinfiguren te maken volgt hij boetseerlessen op de Ambachtsschool. Daarna werkt hij in Hotel Garni te Scheveningen, in Amsterdam bij een Joodse bakker in de Utrechtsestraat en in Groningen bij een banketbakkerij aan de Grootte Markt. In 1904, inmiddels opgeklommen tot bakkersgezel, werkt hij bij een chique patisserie in Brussel. Gedurende enige jaren heeft hij een zwervend bestaan als kok in Parijs, in Zandvoort, op een passagiersschip van de Holland-Amerika-Lijn en aangelokt door affiches van de Wereldtentoonstelling te Milaan, in diverse plaatsen in Italië. Tenslotte komt hij in Engeland als kok in dienst op Well Hall House in Eltham bij de journalist en auteur Hubert Bland en de kinderboekenschrijfster Edith Nesbit. Beide zijn medestichter van de Fabian Society, een libertair socialistisch gezelschap, waardoor Well Hall House in de periode 1899-1920 als salon fungeert voor de Engelse links-politieke, artistieke en literaire wereld.

Krop tekent gedurende de jaren van zijn 'Wanderschaft' veel. Hij is daarmee begonnen in het Steenwijkse atelier van zijn grootvader Hendrik Cordes, horlogemaker en later fotograaf en tekenleraar. Nadat Nesbit zijn tekenwerk onder ogen heeft gekregen nodigt ze hem uit om de bijeenkomsten bij te wonen. Het stimuleert hem om een zomercursus schilderen te volgen bij Heaterly's of Fine Art in Londen. Terug in

Nederland vertelt hij zijn ouders, dat hij geen bakker wenst te worden en derhalve de bakkerij niet zal overnemen. Ondanks hun teleurstelling stemmen ze eind 1907 in met zijn vertrek naar Parijs, om tekenen en schilderlessen te gaan volgen aan de vrije Académie Julian. Het is hier dat hij begint met het boetseren van volkstylen en omdat hij hiervoor meer waardering krijgt dan voor zijn schilderwerk verschuift zijn belangstelling naar het beeldhouwen.

Portretbuste van Hendrik (Hein) Krop, vader van de beeldhouwer. Gemaakt in of na 1910. Brons. (Collectie gemeente Steenwijkerland).

In het cursusjaar 1908-1909 krijgt hij les van de beeldhouwer en hoogleraar aan de Rijksacademie van Beeldende Kunsten Bart van Hove en raakt hij onder invloed van het in die tijd dominerende symbolisme, dat zich kenmerkt door een hang naar het verleden en gericht is op het onderbewuste, het ongewone en het onverklaarbare. In 1909 leert hij de beeldhouwer/schilder John Rädcker kennen, nu vooral bekend van het Nationaal Monument op de Dam, die hem het hakken in steen eigen maakt. Krop is een forse man wiens lichaamskracht goed van pas komt bij het houthouwen in het weerbarstige materiaal. Hij behaalt in 1910 de akte Middelbaar Onderwijs Tekenende, waarna hij enige tijd lesgeeft aan de Hogere Burgerschool te Haarlem, maar voor lesgeven schiet zijn geduld te kort. In 1911 schrijft hij zich in voor de Prix de Rome, een staatsprijs voor jong talent. Krop wordt eervol tweede, maar helaas voor hem is daar, in tegenstelling tot de hoofdprijs, geen jaargeld aan verbonden. De bakkerij in Steenwijk is inmiddels door zijn ouders verkocht en er is voor Krop geen weg meer terug. Met het diploma van de Rijksacademie op zak gaat Krop naar Berlijn, waar hij in de winter van 1911-1912 les krijgt van de beeldhouwer Georg Kolbe aan de Kunstgewerbeschule, waar hij zich bekwaamt in het snijden in leisteen, wat hem later van pas komt bij het maken van penningen. De sfeer in Berlijn bevalt hem niet. Hij verlaat de stad en gaat via Rome wederom naar Parijs, waar hij zijn intrek neemt bij de Nederlandse schilder/tekenaar Jacob Bendien, die ook intensieve contacten onderhoudt met John Rädcker. Krop raakt bevriend met de later beroemd geworden Wit-Russische beeldend kunstenaar Ossip Zadkine, die in Nederland vooral bekend is van het ruim vier meter hoge beeld 'De verwoeste stad' aan de Leuvehaven in Rotterdam. Beide zijn lid van de zo gehete 'En taille directe', een groep beeldhouwers die direct in steen hakken zonder model.

Amsterdam

In 1912 vestigt Krop zich voorgoed in Amsterdam en ontwerpt en maakt meubels. Vanwege het uitblijven van opdrachten werkt hij enige tijd bij de meubelfabriek van W. Gieben waar hij leert houtsnijden. De opdracht van de architect Piet Kramer voor het ontwerpen van een gevelsteen voor het gebouw van de Bond van Minder Marine Personeel is een keerpunt in zijn leven. Hij ontwerpt en maakt een gevelsteen met een anker (de titel van het bondsblad) dat niet loslaat ondanks de woeste golven. De gevelsteen is helaas verloren gegaan bij een bombardement in juni 1940. Eenheid van architectuur en beeldende kunst is in die jaren een voornaam streven in het socialistische symbolisme. Het individu moet dienstbaar zijn aan de gemeenschap terwijl het vrijheidsstreven van de arbeiders uitgedrukt moet worden in algemeen

herkenbare symbolen. Ook zijn tweede opdracht dankt Krop aan Kramer. Als assistent van architect H.A. van den Eynde, die met het beeldhouwwerk aan het Scheepvaarthuis is belast, mag hij een aantal portretten van grote zeevaarders uitbeitelen en verzorgt hij de emblemen van de scheepvaartmaatschappijen in 'bakwerk', een methode waarin aarde of een kleimengsel in een vorm wordt gemodelleerd en daarna gebakken.

Portretbuste in brons (1916-1917) van Wilhelmina Frederika (Mien) Sleef, echtgenote van Krop. (Collectie gemeente Steenwijkerland)

Krop ontmoet Mien Sleef op een liederenavond van een amateurzanggezelschap. Zij is de dochter van de vooraanstaande SDAP'er en typograaf J.W. Sleef, die als meesterknecht in dienst is bij de drukkerij van *Het Volk*. Sleef, afkomstig uit Franeker, staat bekend als een fatsoenlijk man, die zelden of nooit vloekt. Hij heeft een christelijke achtergrond, wat hem niet belet op de voorgrond te treden onder de parlementaire sociaaldemocraten. Hij is aanwezig op de oprichtingsvergadering van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) in 1894 te Zwolle en als hij daarvan verslag doet aan de Amsterdamse Sociaaldemocratische Vereniging (SDV), wordt onder luid gejuich besloten zich aan te sluiten bij de nieuw opgerichte partij. Het

kan niet anders dan dat de omgang met zijn schoonfamilie invloed heeft gehad op de politieke vorming van Krop, die zich in 1908 aansloot bij de SDAP. Mien Sleef is met haar felle natuur een tegenpool van de doorgaans goedaardige Krop. Ze treden op 24 december 1914 in het huwelijk. Vanaf 1920 woont het gezin naast het atelier aan de Plantage Muidergracht. Hun kinderen Heleen en Johan groeien voorspoedig op, maar Hein hun derde kind overlijdt op zeer jonge leeftijd. De woning ligt in de buurt van Artis, waar Krop graag komt om dieren te tekenen, die een inspiratiebron zijn voor zijn latere ornamenten en sculpturen aan bruggen en gebouwen.

Nu hij de zorg voor een gezin heeft gaat hij op zoek naar een vaste bron van inkomen. Op advies van Kramer vraagt Krop de directeur van Publieke Werken A.W. Bos om een gesprek. Bos, voorstander van de nieuwe bouwstijl die met de bouw van het Scheepvaarthuis aanvangt, wordt door het gemeentebestuur in 1916 gemachtigd Krop voor een bescheiden salaris parttime in dienst te nemen. Voor de rest van zijn leven zal hij de stadsbeeldhouwer van Amsterdam zijn, al kreeg hij deze (ere)titel pas officieel in 1956.

Scheepvaarthuis, Prins Hendrikkade/Binnenkant. 'Schipper en bootsman'. Bakwerk, 1913-1916 (foto: Baronas)

Zijn eerste opdracht als stadsbeeldhouwer is het maken van een sluitsteen boven de ingang van een school in de Transvaalbuurt. De eerste grote opdracht van de gemeente zijn de ornamenten aan het hoofdgebouw van de gemeentelijke telefoondienst aan de Herengracht.

communistische sympathieën

In 1918 verlaat Krop de SDAP vanwege een advertentie in *Het Volk* voor de negende Duitse oorlogslening, maar mogelijk geeft daarbij zijn enthousiasme voor de Russische Revolutie en de nog jonge Sovjetunie de doorslag. Hildo en Mien Krop houden zich de rest van hun leven op in communistische kringen. Over een lidmaatschap van Krop van de Communistische partij bestaat twijfel, maar waarschijnlijk is Krop geen lid om zijn positie als stadsbeeldhouwer niet in gevaar te brengen. In de jaren twintig maakt hij voor de Tribune politieke houtsneden. In 1921 ontwerpt hij de boekomslog voor *Uit Sowjet-Rusland. Beelden en beschouwing* van Henriëtte Roland-Holst. Voor de herdenking van het tienjarig bestaan van de Sovjetunie maakt hij een legpenning. In 1931, een jaar voordat hij een drie maanden durende reis naar Rusland onderneemt, boetseert hij een portretbuste van Lenin. Voor het twintigjarige bestaan van de Sovjetunie maakt hij een beeld van een dijkwerker dat een plaats krijgt in een park te Moskou.

Portretbuste van Lenin. Terracotta, 1931. Wat het portret uitstraalt is de visie van Krop dat Lenin meer een denker en een wetenschapsman is dan een leider. De buste siert tot aan zijn dood het atelier van Krop. (Collectie gemeente Steenwijkerland)

Dat niet iedereen is ingenomen met het werk van Krop getuigt Gerard Reve, die school ging op de Rozenburgschool in Tuindorp Watergraafsmeer beter bekend als 'Betondorp'. Als hij na vele jaren zijn oude school bezoekt ergert Reve zich nog steeds aan die "verschrikkelijke geslachtsloze beelden van de communistische koekenbakker Hildo Krop". Reve's vader, de communistische journalist en schrijver Gerard J.M. van het Reve, heeft een heel andere mening over Krop nadat hij hem heeft gevraagd een omslag te maken voor zijn boek *De Voorsten*, de eerste Nederlandse communistische roman in Nederland, uitgegeven in 1930.

"Ik vroeg hem of hij voor mijn boek een houtsnede voor de omslag wilde maken. Hij was daarin wel bereid, maar hij moest het boek eerst lezen zei hij en het goed vinden. 'Natuurlijk' erkende ik. 'Kom morgen maar even langs!' Ik vroeg nog hoe laat het hem zou schikken. 'Tien uur!', antwoordde Hildo Krop kortaf. Hildo Krop was in die dagen reeds voor mij een indrukwekkende kerel. Het was voor het eerst dat ik hem hier in zijn atelier aan het werk zag een stevige ijzersterke boer of, zoals wij in die tijd typerend plachten te zeggen: een polderkerel. Ik zie hem in mijn herinnering nog bezig een ontzaglijke hoop aarde of klei met behulp van schop en kruiwagen van de ene hoek van zijn grote werkruimte naar een andere over te brengen. Hij liep op klompen en in een overal. Toen ik onderweg naar huis bedacht dat deze man mijn manuscript zou lezen en beoordelen hield ik mijn hart vast. Ik hoefde bij hem niet aan te komen met uitvluchten over tijdnood of bestaanszorgen. Je werk moest goed zijn, werkelijk goed, en daarmee uit. Toen ik de volgende morgen weer op zijn atelier kwam ging hij er rustig bijzitten en gaf zijn oordeel. Het was een genadeloze kritiek, waaruit bleek dat hij mijn manuscript terdege had gelezen en ik kreeg de indruk dat geen enkele zwakke plek aan zijn aandacht was ontsnapt. Ik dacht al dat ik in zijn ogen een hopeloos geval was, toen hij plotseling te kennen gaf, en op heel andere toon, dat er hier en daar wel goede beschrijvingen in voorkwamen en dat hij die houtsnede wel wilde maken. En daarop vertelde hij mij allerlei belevenissen uit zijn jonge jaren."

Krop houdt zich politiek niet afzijdig. Hij is lid van de radicale Socialistische Kunstenaarskring, waar zowel sociaaldemocraten als communisten lid van zijn en van de Bond van Kunstenaars ter Verdediging van Culturele Rechten. Het echtpaar Krop verleent onderdak aan agenten uit Rusland. De eerste is Max Friedman, die hun vervolgens in contact brengt met zijn opvolger Ignace Reiss, met wie zij goed bevriend raken, getuige de portretbuste die Krop van hem maakt. De tweelingbroers Anton en Han Pieck geven zich al jong over aan hun beider passie: tekenen. Volgens Anton is zijn broer de talentvolste van hun tweeën en hij spreekt er menigmaal zijn teleurstelling over uit dat Han daar te weinig mee doet. In 1919 krijgt Han Pieck contact met functionarissen van de Communistische Internationale en wordt hij, naar mag worden aangenomen, lid van de CPN. In de jaren twintig en dertig zijn vele vooraanstaande communisten, onder wie Alex de Leeuw en het echtpaar Krop, huisvrienden van Pieck. Voor Reiss koesteren Pieck en zijn vrouw Geziena van Gelder grote sympathie. Volgens de Nederlandse Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) verricht het echtpaar Pieck fulltime koeriersdiensten voor de Russische geheime dienst. De Piecks, de Krops en Reiss bewegen zich in dezelfde kringen, of dat ook betekent dat Krop en zijn vrouw actief hebben bijgedragen aan informatiediensten aan de Sovjetunie valt niet uit te sluiten. Na afloop van de oorlog wordt Krop verhoord door de BVD, maar die komt tot de conclusie dat Krop wellicht enige diensten heeft bewezen, maar dat de relatie hoofdzakelijk berust op wederzijdse sympathie. De moord op Reiss in 1937 door de Russische geheimdienst, kort nadat hij met de Sovjetunie heeft gebroken, moet voor Hildo en Mien Krop een enorme schok zijn geweest, niet alleen vanwege de gewelddadige dood van een vriend, maar ook vanwege de misdaad van een door hen bewonderd land.

productief

Door de overeenkomst tussen Krop en de gemeente Amsterdam is een zeer groot aantal werken tot stand gekomen, veel meer dan je uit een parttime dienstverband zou mogen verwachten. Veel van de enorme werkkraft van Krop is terug te vinden aan scholen, bruggen en openbare gebouwen in de stadsuitbreidingswijken die tussen de beide wereldoorlogen tot stand zijn gekomen.

'De volksredenaar', Oudezijds Voorburgwal. Walmuurbekroning annex urinoir, grijze hardsteen, 1926 (foto: Baronas)

Nadat architect Piet Kramer een vaste aanstelling heeft gekregen bij de afdeling bruggen van de gemeente, zal Krop vele sculpturen ontwerpen voor de bruggen die Kramer ontwerpt. Dankzij de Woningwet van 1901 hebben gemeenten en woningbouwverenigingen voldoende financiële mogelijkheden om te bouwen, maar ook om de bouwobjecten van kunstzinnige verfraaiingen te voorzien. De bruggen in de Leidsestraat is het eerste voorbeeld van de samenwerking. In 1916 ontwerpt Krop een fabeldier voor de afdekplaten van de drie bruggen; in totaal dus twaalf stuks, waarvoor het hakwerk wordt verricht door de firma Johan Polet. Een liggend fabeldier is ook te zien op de brug in de Amsteldijk over het Amstelkanaal. Krop beeldt voor de bruggen van Kramer graag zeedieren uit, zoals robben, zeeleeuwen en vissen of vogels, zoals een zeearend. De relatie van architect en beeldhouwer komt een tijdlang op een laag pitje te staan, nadat tegen de zin van Krop Kramer de ontwerpen voor de brug aan de Amsteldijk toch naar Duitsland

stuurt om ze tegen een lagere kostprijs uit te laten hakken. Krop is daartegen, omdat hij de uitvoerders in Nederland het brood niet uit de mond wil stoten.

De Vierwindstrekenbrug, in de Jan van Galenstraat over de Admiralengracht, heeft brugbekroningen die de vier windstreken symboliseren. De Eskimo met zeerobben staat symbool voor 'Het Noorden'. (foto: Baronas)

De eerste echt grote opdracht van de gemeente is het ontwerpen van versieringen voor het gebouw van de gemeentelijke telefoondienst aan de Herengracht. Boeren, mijnwerkers en bouwvakkers staan model voor de moderne economie. Springende hertjes staan symbool voor de snelheid en figuren van een Afrikaan, een Azaat, een Indiaan en een Eskimo voor het bereik van het wereldomspannende nieuwe medium.

Ondanks zijn bedanken als lid van de SDAP krijgt hij in 1918 opdracht om een grafmonument te maken op de Nieuwe Oosterbegraafplaats voor Albert Hahn. Het wordt een beeld van een werker, die met

vrouw en kind op weg is naar een stralende toekomst. Ondanks een zware nieroperatie is Krop in de jaren twintig zeer productief. Onder collega beeldende kunstenaars, vooral de jongere, bestaat geregeld onvrede met het monopolie van hem in Amsterdam. Krop kan zijn positie handhaven door hen geregeld te betrekken in opdrachten. Zo werken Rådecker en Mendes da Costa mee aan de beelden voor de nieuwe stadhuisvleugel en in 1925 worden zij, samen met Lambertus Zijl, naast Krop ingeschakeld bij de 'Exposition des arts décoratifs et industriels modernes' in Parijs. Het Nederlandse paviljoen, in de stijl van de Amsterdamse School, is een ontwerp van J.F. Staal. Krop woont ten behoeve van het werk aan het paviljoen een half jaar in het woonhuis-atelier van Zadkine. In Parijs is hij een opvallende verschijning, omdat hij gewoonlijk gekleed gaat in een wijde broek, een boezeroen met bretels en op klompen loopt. Aan de Kinderbrug over de Boerenwetering, die zorgt voor de verbinding tussen het Muzenplein en de Churchillaan wordt zelfs door negen collega's meegewerkt. De brug wordt omringd door granieten beeldhouwwerken. De hoofdsculptuur, een steigerend paard met tussen de poten een meisje is van de hand van Krop. Aan de andere kant van het Muzenplein ligt de Hildo Kropbrug. De kinderen in de naam van de brug zijn niet te zien op de brug zelf, maar staan op de noordelijke kade van het Muzenplein aan De Kom (tussen Kinderbrug en Hildo Kropbrug). Op de brug zelf zijn wel drie kinderen te zien, *De onbevangingheid der mensen tegenover het leven*, *Meisje met eekhoorns* en *Jongen met konijnen* van de hand van Krop, die respectievelijk op een tien meter hoge pyloon en op twee dekstenen staan.

veelzijdig

Krop is een veelzijdig kunstenaar die zich niet beperkt tot beeldhouwen. Hij ontwerpt en maakt boekbanden, tekent, lithografeert, schildert en maakt tientallen vaak politiek getinte houtsneden. Daarnaast ontwerpt hij meubels, vloerkleden voor de tapijtfabriek van zijn zwager in Rhenen en zelfs complete interieurs. Hij maakt toneelmaskers, onder meer voor Albert van Dalsum, en keramiek en kleine plasticen waarmee hij zijn fantasie de vrije loop kan laten. Hij maakt zich nieuwe technieken eigen. Voor een olifant die hij in 1925 voor zijn zoon Johan maakt leert hij bij de keramist Bert Nienhuis glazuren. Doordat de venen uitgeput raken en bovendien de turf als brandstof door steenkool wordt verdrongen is er sprake van grote werkloosheid in Steenwijk. Door een burgerinitiatief, onder wie wethouder Hendrik Krop, wordt in 1919 de Eerste Steenwijkse Kunst Aardewerk Fabriek (ESKAF) opgericht. Hendrik Krop is president-commissaris. De fabriek, gevestigd aan de Paralelweg, produceert van 1920 tot 1927. Het biedt Krop en anderen keramisten de mogelijkheid om gebruiks- en sieraardewerk te ontwerpen. Krop ontwerpt circa zestig modellen voor de fabriek. 'Moeder Aarde' dateert uit het begin van de jaren twintig, een gehurkte vrouw met een liggend figuur op schoot met daaromheen: een steenbok, een roofvogel en een slang. De figuur van Moeder Aarde zal in latere jaren nog een aantal malen in zijn werk terugkeren. In 1958 huurt de gemeente Amsterdam dit beeld voor een expositie in het Weteringplantsoen, om het vervolgens te kopen.

In de jaren 1933-1935 werkt Krop aan het kleimodel van het reliëf 'Een volk dat leeft bouwt aan zijn toekomst' voor het monument op de Afsluitdijk.

Via J.F. Staal krijgt Krop de opdracht om beelden van krantenjongens, voor het nieuwe gebouw van de Telegraaf aan de Nieuwezijds Voorburgwal, te ontwerpen. De vier naakte jongens die in de toren van het gebouw moeten komen worden door Krop 'opgerekt'. Door perspectivische vertekening zien ze er dan van beneden af weer normaal uit. Twee van de beelden zijn later herplaatst aan de Donauweg, maar op een lager niveau, zodat het bedoelde effect is verdwenen. Begin jaren dertig loopt het aantal gemeente-opdrachten terug. Het geeft Krop de ruimte om meer aan particulieren opdrachten te doen.

Een rijksopdracht is in 1933 het monument op de Afsluitdijk ter herinnering aan de afsluiting van de Zuiderzee. Krop maakt een reliëf in brons van drie dijkwerkers die basaltblokken plaatsen. Naast de drie hoofdthema's in zijn werk: arbeiders, vrouwelijk naakt en de natuur, worden door Krop ook filosofen uitgebeeld. Erasmus is te vinden in de tuin van het Vredespaleis in Den Haag en voor het Vossius-

gymnasium in Amsterdam. Spinoza is te zien voor het Spinoza-lyceum en Descartes bij het voormalige Cartesius-lyceum beide, eveneens in Amsterdam.

oorlog

Om zijn afkeer voor oorlog tot uiting te brengen werkt Krop belangeloos aan het monument ter nagedachtenis aan de Belgische geïnterneerde, die omgekomen zijn bij een opstand tegen de Nederlandse bewaking. Zijn ontwerp wordt vanwege politieke motieven afgekeurd. Het compromis is een monument dat hulde brengt aan de gastvrijheid die de Belgen hier genoten. Het bovendee van het monument is gemaakt door de Zwitserse beeldhouwer François Gos, op het onderdeel staan de fusillade, de internering en de uittocht, die door Krop zijn gemaakt. Krop is een van de ongeveer 200 leden van de Nederlandse afdeling van het in 1933 te Parijs opgerichte *Wereldcomité van Kunstenaars en Intellectuelen voor de slachtoffers van het Hitler-regime*. Het toont zijn afkeer van fascisme en nazisme. Ten tijde van de Olympische Spelen in Berlijn in 1936 protesteren kunstenaars in heel Europa tegen het fascisme. In Amsterdam vindt een tentoonstelling plaats onder de veelzeggende titel D.O.O.D. (De Olympiade Onder Dictatuur). Onder de vele inzendingen bevindt zich ook werk van Krop.

Monument ter nagedachtenis van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, Franse kalksteen, 1949. (Collectie gemeente Steenwijkerland) (foto: Baronas)

Tijdens de Tweede Wereldoorlog komt er tijdelijk een einde aan het dienstverband van Krop met de gemeente Amsterdam. Hij weigert lid te worden van de Kultuurkamer en is actief in het verzet.

Na de oorlog maakt Krop ter nagedachtenis aan de terechtgestelde Februari-stakers het grafmonument op de Nieuwe Oosterbegraafplaats, een vrouwenfiguur die met wapperende vlag de vrijheid symboliseert. Krop is lid van de commissie voor het nationaal monument op de Dam, waar onder meer ook D.G. van Beuningen en G.J. van Heek deel uitmaken. De twee ondernemers vinden de voortgang te traag en komen met een plan, wat eerder in 1945 al is geopperd, voor een Churchill-monument. Ze vragen Krop een tweetal ontwerpen te maken voor het monument wat aan het Hofplein in Rotterdam zou moeten verrijzen. Krop krijgt lopend het werk problemen met het idee, omdat hij bewondering heeft voor de Churchill van de Tweede Wereldoorlog, maar niet voor de Churchill van na de oorlog. Het probleem lost zich echter vanzelf

op als Churchill laat weten geen monument te willen. Krop houdt uit het contact met Van Beuningen de opdracht over voor boegbeelden voor de schepen m.s. Tara en m.s. Towa van de rederij NV Vrachtvaart. Op de boeg van de Tara, gebouwd in 1952 bij de werf Piet Smit in Rotterdam, staat St. Joris en de draak, symbolisch voor Van Beuningen die vaak Joris wordt genoemd. Er onder staat de zinspreuk 'True And Reliable Always', waarvan de beginletters de scheepsnaam Tara vormen. Tijdens reparatiewerkzaamheden eind 1970 is het boegbeeld afgenomen en daarna spoorloos verdwenen. De Tara is in 1984 gesloopt. Wat resteert is een klein gipsmodel van St. Joris en de draak, dat zich bevindt in de collectie van het Museum Hildo Krop in Steenwijk.

Boegbeeld 'St. Joris en de draak' op de m.s. Tara, brons, 1951.

tot de dood er opvolgt

Krop geeft steeds blijk van de waardering die hij heeft voor de jonge garde. Zijn credo is: 'Een kunstenaar mag niet anders wezen dan een instrument. Hij schrijft het lied van zijn tijd in vorm en kleur voor de komende geslachten, beter en schoner dan welke staatsman of geschiedschrijver ook'. Het beeld is voor

Krop een symbool en zijn werk is zijn leven waar het woord rust niet inpast. In 1962 levert hij een beeld af dat de SDAP-voorman Pieter Jelles Troelstra voorstelt. Het manshoge beeld staat op het Oldehoofster Kerkhof in Leeuwarden. Een andere markante figuur die hij in steen vereeuwigd is de architect Hendrik Petrus Berlage. Krop werkt aan het zeer robuuste beeld van 1956 tot 1966 het jaar dat burgemeester G. van Hall het onthult op het Victorieplein. Op de sokkel staan afbeeldingen van een metselaar, een steigerbouwer, een beeldhouwer, een opperman en een tekenaar, anonieme medewerkers zonder wie het werk van Berlage niet tot stand had kunnen komen. Van Hall staat in zijn toespraak bij de onthulling van het monument ook stil bij de maker van het beeld en spreekt van een grote geestelijke en fysieke prestatie voor een ruim tachtigjarige. Krop blijft tot zijn laatste moment actief. Op 20 augustus 1970 is hij aan het werk op zijn atelier als hij bezwijkt aan een hartaanval. Het echtpaar Krop ligt begraven op Zorgvlied in Amsterdam. Het graf wordt gesierd door 'De eeuwige vrouw', het beeld dat hij in 1925 maakte voor het Nederlandse paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Parijs.

'De eeuwige vrouw' prijkt in 1925 op het Nederlandse Paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Parijs. Het beeld van Franse kalksteen siert nu het graf van Hildo en Mien Krop op de begraafplaats Zorgvlied in Amsterdam.

Rams Woerthe

Hildo Krop vertrekt op vijftienjarige leeftijd uit Steenwijk, maar blijft altijd met de plaats een band houden. Dat brengt hij in 1910 tot uiting in een artikel in *Buiten*, een familieblad:

Maar ik heb nog geen enkele vreemdeling gehoord die in Steenwijk kwam en de omstreken niet roemde en de zindelijkheid van het stadje niet prees. En ze hadden gelijk. Steenwijk is een bezoek waard.

In 1921 krijgt Krop de opdracht een gevelversiering te maken voor het nieuwe postkantoor aan de Oosterpoort in Steenwijk, een keramisch beeldhouwwerk opgebouwd uit meerdere lagen. Het stelt het Nederlandse wapen voor geflankeerd door mannen met respectievelijk een postduif en een posthoorn. De uitvoering is in gepolychromeerd chamotte uitgevoerd door de ESKAF. Voor het graf van zijn moeder maakt hij een monument met als titel 'Het kind is de oogappel van de moeder', dat hij direct uit steen hakt. Als na de Tweede Wereldoorlog in Steenwijk geld wordt ingezameld voor een monument ter herdenking van de slachtoffers lijkt het initiatief te stranden door een gebrek aan middelen. Krop aanvaardt als oud-Steenwijker de opdracht voor een vriendenprijs. Het origineel in Frans kalksteen is nu te vinden in de Villa Rams Woerthe. Een vandalismebestendige replica in brons staat in front van de villa opgesteld. Eind jaren tachtig wordt een aanvang gemaakt met de opbouw van een Hildo Krop collectie, met als doel deze, na de bouw van een nieuw gemeentehuis, onder te brengen in de dan leegkomende villa Rams Woerthe.

Villa Rams Woerthe, voormalig gemeentehuis van Steenwijk, gezien aan de achterzijde vanuit het gelijknamige park. (foto: Baronas)

In 1999 kunnen de atelierinventarissen worden gekocht uit Amsterdam en Schoorl. Daarna konden een groot aantal aankopen worden gedaan bij particulieren en veilingen. Twee jaar intensief speuren en

verzamelen en vele schenkingen zorgen ervoor dat in 2002 een permanente expositie van het werk van Hildo Krop in Rams Woerthe kan worden geopend. Doordat de villa fraai is gesitueerd aan de rand van een stijlvol park is een bezoek aan Museum Hildo Krop aangenaam te combineren met een wandeling door het park.

wandelingen

I. centrumwandeling

1. Vanuit het Centraal Station iets rechts aanhouden en de Voorburgwal inlopen tot achter het Koninklijke Paleis, daar rechtsaf de Raadhuisstraat in tot brug 106 naar de Westermarkt. **De brug heeft versieringen van grijs graniet (1924).**

2. Terug door de Raadhuisstraat tot aan de Herengracht die we naar rechts volgen. **Aan het gebouw telefoondienst Herengracht 295 een gevelsteen van Franse kalksteen (1954-57).** We steken naar links de brug over en lopen door tot de Singel. **Op Singel 340 gevelversieringen van musschelkalksteen (1916-19).** Naar rechts de Singel volgen. **Singel 425, de Universiteitsbibliotheek, gevelstenen van Franse kalksteen (1963-65).**

Aan de gevel van de Universiteitsbibliotheek hangen een tweetal gevelstenen van Franse kalksteen gemaakt in de jaren 1963-1965, met symbolen van kennis, wijsheid en wetenschap. (foto: Baronas)

3. De Leidsestraat in waar we achtereenvolgens drie bruggen passeren. **Alle drie de bruggen hebben versieringen van graniet (1916).**

4. We keren terug naar de Singel, die we verder volgen tot het Muntplein. **Aan de Munttoren een drinkfontein van hardsteen (1918-19).** Op het Muntplein: **Hoek Muntplein/Amstel 'Fortuna' walmuurbekroning van brons** en **Hoek Muntplein/Singel 'voetstuk Fortuna' walmuurbekroning van musschelkalksteen (1946-48).**

5. Van het Muntplein rechtsaf de Reguliersbreestraat in naar het Rembrandtplein. **Op no. 26-36, het voormalige N.V. Hotelmij. Schiller, een reliëf van brons (1946).** Terug naar het Muntplein en rechtsaf de brug over de Nieuwe Doelen in tot aan de brug en dan iets linksaf de Kloveniersburgwal op. **Op no. 84, laboratorium Artsenijbereidkunde, een gevelsteen van gepolychromeerd beton (1918).**

6. De Kloveniersburgwal verder af tot aan de brug en linksaf Rusland in en doorwandelen tot de Oudezijds Voorburgwal. **Op het voormalige stadhuis beeldengroepen van eikenhout (1928)** vervolgens op no. 197-199, **nieuwe vleugel voormalig stadhuis, sluitstenen boven poort, gevelstenen, raam en gevelversieringen van gebakken aarde, pijlerbekroningen en deuromlijsting van graniet (1922-26)** en tenslotte een **urinoir met een walmuurbekroning van grijze hardsteen (1926).** We blijven nog even op de Oudezijds Voorburgwal op **no. 274, voormalig gemeentelijk girokantoor, gevelstenen van Franse kalksteen (1929-31).**

7. We gaan door een van de linker zijstraten naar het Rokin. **No. 115, voormalig gebouw Algemeene Friesche, gevelversiering van Ettringer tufsteen.** Wederom van een van de linkerzijstraten, maar nu van het Rokin steken we door naar de Nieuwezijds Voorburgwal, **waar op no. 225, voormalig gebouw Dagblad De Telegraaf, torenbeelden van brons staan (1929).**

8. We wandelen over de Nieuwezijds Voorburgwal richting Centraal Station, gaan voor het Paleis langs en gaan aan de overzijde van de Dam de Nieuwendijk op, **waar op no. 182, voormalig kledingmagazijn P. van den Brul, een achttal gevelstenen (1930)** zijn te bewonderen. Hier vandaan is het nog maar een korte wandeling terug naar het station.

II. wandeling Amstel Station – Olympisch Stadion

1. Verlaat het Amstel Station en loop langs de spoorbaan richting centrum. Onder het viaduct door naar de Amstel. **Aan de Berlagebrug 'Genius van Amstel' geglazuurde gepolychromeerde baksteen (1930-1932).**
2. De brug over rechtdoor de Vrijheidslaan in, halverwege linksaf de Kromme Mijdrechtstraat in. **Op no. 25, tramremise, een ajourrelief van notenhout (1926).** Terug naar de Vrijheidslaan en door naar het Victorieplein. **Op het plein standbeeld van H.P. Berlage, blauwe Belgische hardsteen (1956-66).**

Op drie zijden van de sokkel van het Berlage monument op het Victorieplein worden de anonieme werkers geëerd zonder wie Berlage zijn werk niet had kunnen doen. (foto: Baronas)

3. Op het Victorieplein links aanhouden de Rooseveltlaan in. **Tegen het einde van de laan op no. 191-209 zeven gevelstenen van Franse kalksteen (1932).** Doorlopen naar het Europaplein, rechtsaf het plein over naar het Scheldeplein, daar rechtsaf de Geulstraat in, vervolgens derde straat links de Dongenstraat. **Op no. 12, voormalige Dongenschool, een hoeksteen van Kalksteen en een trapeuning met een bokkenrijder van coromandelhout (1929).**
4. De Dongenstraat uitlopen en linksaf de Deurlostraat in, deze uitlopen tot de Haringvlietstraat, daar rechtsaf en aan het eind links aanhouden naar de brug. **Bij de brug op het Muzenplein een pijlerbekroning van Beiers graniet, met de titel 'De onbevangenheid der mensen tegenover het leven', een paard met tussen de voorbenen een meisje (1929-32).**
5. Op het Muzenplein naar links de Herman Heijermansweg in, de derde straat rechts Messchaertstraat. **Op no. 1, Vossius gymnasium, standbeeld van Erasmus, Franse kalksteen (1930-34).** Terug naar het Muzenplein, **op no. 1 een gevelsteen van Franse kalksteen (1938).**
6. De brug over het Amstelkanaal over, **brugpijlerbekroningen van graniet (1929-32)** en de Apollolaan in. **Op no. 1 twaalf gevelstenen van Franse kalksteen (1928).**
7. Doorlopen tot de Stadionweg, daar naar rechts de brug over en nogmaals rechts naar de volgende brug met **pijlerbekroningen van graniet (1927).** Terugkeren naar de vorige brug met **brugversieringen van graniet (1926-27).**
8. Terug over de Stadionweg en naar rechts de Apollolaan in. **Op no. 15, voormalige Rijks Verzekerings Bank, beeld in pijlernis van Brons (1940).** De Apollolaan verder vervolgen tot aan de Beethovenstraat, hier naar rechts tot de brug. **Brugversieringen van graniet (1925).**
9. Terug door de Beethovenstraat. Rechts de Gerrit van der Veenstraat in. **Op no. 99, voormalige MMS, aan meerdere zijde van het gebouw en op de binnenplaats een pijlerbekroning van Franse kalksteen, gevelstenen van gebakken aarde en torenbeelden van brons (1928-30).** Terug naar de Beethovenstraat en die vervolgen tot aan de Stadionweg, naar links en direct weer rechts de Schubertstraat in en vervolgens tweede straat links de Richard Wagnerstraat in naar het **monument Henri Viota, een componist, reliëf op sokkel van Franse kalksteen (1948).**
10. Terug naar de Schubertstraat naar links naar de Stadionkade, daar naar rechts naar de brug met **brugversieringen van graniet (1939-40).** De Stadionkade vervolgen tot de volgende brug met **brugbekroningen van graniet (1941-42).** Deze brug oversteken de Parnassusweg in en op het plein

rechtsaf de Peter van Anrooystraat in. **Op no. 8, Spinoza Lyceum, standbeeld Spinoza van marmer (1956-58).**

11. Aan het eind van de Peter van Anrooystraat naar rechts over de Locatellikade de brug over en naar links de Stadionkade vervolgen richting Olympisch Stadion, waar we tot slot op de Stadionbrug in de Amstelveenseweg **pijlerbekroningen van Italiaanse travetin (1936-38)** aantreffen.

III. wandeling rondom en langs de Singelgracht

1. We verlaten het Centraal Station en gaan naar rechts, wandelen over de Haarlemse Houttuinen naar het Haarlemmerplein. De brug over naar het Nassauplein en naar rechts tot het spoorwegviaduct. **Twee viaductbekroningen 'Verkeer' en 'Overvloed' van basaltlava (1920-22).**

2. Terug naar het Nassauplein en langs de Singelgracht de Nassaukade volgen tot het Frederik Hendrik Plantsoen hier rechtsaf. **Op no. 7, het Cartesius Lyceum, staat het standbeeld van Descartes, Frans eikenhout (1958-61).**

3. Van het Frederik Hendrik Plantsoen, via de Frederik Hendrikstraat naar het Hugo de Grootplein. Hier rechtsaf de brug over en rechtdoor de Jan van Galenstraat in. **Brug 382 over het Westelijk Marktkanaal. Pijlerbekroningen van graniet (1935).**

4. De Jan van Galenstraat vervolgen tot de Bestevaerstraat, waar zich **op no. 60, voormalige Van Rijnschool, een reliëf bevindt van graniet (1924).** De Jan van Galenstraat verder vervolgen tot de brug over de Admiralengracht. **Brug 381, vier brugbekroningen van graniet (1932-33).**

5. Linksaf de Admiralengracht volgen tot aan de Postjesweg hier linksaf. **Op no. 1, voormalige 4e Ambachtsschool, dak-bekroning, consolefiguren, gevelversieringen hoofdingang en zijingang, gevelstenen en waterspuwer van tufsteen, tegels van donkerbruine grés (1921-23).**

6. De brug over de Kostverlorenvaart oversteken en de Kinkerstraat inlopen. Vierde straat rechts in, Nicolaas Beetsstraat, Pathologisch Anatomisch Laboratorium, **pijlerversieringen van hardsteen (1926-28)** en iets verder, voormalige Wilhelmina Gasthuis, **hekpijlerbekroningen 'Troost' en 'Herinnering' van hardsteen (1930).**

7. Linksaf Arie Biemondstraat in. Pathologisch Anatomisch Laboratorium, **bekroning raampartij hoofdingang, terracotta, hoekpijlerbekroning en versieringen naast hoofdingang van tufsteen (1926-30).**

8. Rechtsaf de Anna Sprenglerstraat in naar de 1^e Helmerstraat. **Op no. 104, Oogheelkundige kliniek, hoekstenen van kalksteen (1933-37).** Terug door de Anna Sprenglerstraat (of over het terrein van het voormalige Wilhelmina Gasthuis) naar het WG-plein. Chirurgische klinieken, **gevelstenen van graniet (1929).**

9. Het WG-plein oversteken en rechtsaf de 2^e Constantijn Huygensstraat door tot de Overtoom, daar linksaf richting Stadhouderskade. **Op no. 1, voormalig gebouw gemeentetram, consolebekroningen van syeniet en pilasterbekroningen van gebakken aarde (1921-22).**

10. We volgen de Stadhouderskade in noordelijke richting tot aan de Kinkerstraat, daar rechtsaf. **Op de hoek met de Marnixstraat het hoofdbureau van politie. Gevelversiering van Italiaanse travetin (1937-1940).**

Twee van de drie beelden van de opvallende gevelversiering van het hoofdbureau van politie. Boven de beelden bevinden zich nog een guirlande en het stadswapen. (foto: Baronas)

11. Rechts de Marnixstraat in. **Op no. 404, DeLamar Theater, verzetsmonument, beeld op zuil, brons en Franse kalksteen (1946-1947),**

12. We vervolgen de Marnixstraat. Op het Leidseplein, Stadsschouwburg, **Charlotte Köhler ten voeten uit, standbeeld, brons (1943)**. Het Leidseplein recht oversteken naar de Weteringschans en verder naar het Weteringplantsoen. **'Moeder Aarde', beeld, Zwitserse kalksteen (1926).**

13. De brug over de Singelgracht over en naar links de Stadhouderskade volgen en de Amstel oversteken naar het Rhijnspoorplein. Aan het voormalig gebouw Raad van Arbeid **pijlerbekroningen van Franse kalksteen (1949-51)**. Naar links de brug over. **Brug 263, brugversieringen tegen pijlers, graniet (1940-42).**

14. Rechtdoor de Weesperstraat in. **Brug 257, over de Nieuwe Achtergracht, brugversieringen, graniet (1923)**. Naar rechts de Nieuwe Achtergracht op. **No. 100, 'De verzorging en de bescherming', beeld op console, brons en zwart marmer (1951)** en op **no. 129 een reliëf van J.P. Wibaut (1956)** en, Van der Waalslaboratorium, **consolesteen en hoekstenen van Franse kalksteen (1930-32).**

15. We gaan de brug door de Roetersstraat naar de Nieuwe Prinsengracht. **No. 130 gevelbeeld 'Moeder Aarde' van Franse kalksteen, consolesteentjes en pijlerbekroningen, bakwerk (1930-32).**

16. Langs de Nieuwe Prinsengracht terug naar de Weesperstraat. Naar rechts en door de Weesperstraat naar het centrum, over het Jonas Daniël Meijerplein en de Nieuw Markt naar het Centraal Station.

werk van Krop buiten Amsterdam

Afsluitdijk: Monument Afsluitdijk, reliëf 'Een volk dat leeft bouwt aan zijn toekomst', brons (1933-35). **Almelo:** Violierstraat 81. School, drie timpaanvullingen, donkerbruine gres (ca. 1922). **Amersfoort:** Belgenlaan. Belgenmonument, drie reliëfs, Franse kalksteen (1917). **Arnhem:** **1.** Velperweg 6, monument voor de uitvinding van de kunstzijde, brons en Franse kalksteen (ca. 1938). **2.** Grote Markt 11. Huis der Provincie, twee kapitelen, graniet (1954). **Assen:** begraafplaats De Boskamp. Grafmonument familie Faber, Franse kalksteen (1958). **Bilthoven:** **1.** Rubenslaan 9. Woonhuis, twee gevelstenen, natuursteen. **2.**

Bussumergrintweg 19. Villa, beeldhouwwerk, bakwerk (1929). **Delfzijl:** Zeesluizen Farmsun. Monument Zeesluizencomplex, brons en Frans marmer (1957-64). **Doetinchem:** Grutstraat, bankgebouw, raamversieringen, nokbekroningen, tegels en deurpanelen (1915-16). **Dordrecht:** Lange Geldersekafe. Leuvebrug, vier brugversieringen, rode graniet (1937). **Driehuis-Westerveld:** **1.** grafmonument familie van Saher, Franse kalksteen (1924). **2.** Grafmonument mr. C.A. Wiessing, Franse kalksteen (1957). **Gouda:** exterieur Agnietenkerk, borstbeeld Erasmus, brons (1954). **'s-Gravenhage:** **1.** Kneuterdijk 8. Bankgebouw, sluitsteen, Duitse travertijn, gevelstenen, Württembergse travertijn (1924). **2.** Wagenstraat 32. De Bijenkorf, gevelsteen en vier kraagstenen, Wünschelburger zandsteen (1925). **3.** Tuin Vredespaleis, standbeeld Erasmus, brons (1936-1937). **4.** Kazernestraat. Achterzijde gebouw Hoge Raad, beeld Simon van Leeuwen, brons (1939). **5.** Rijswijkseweg 15-19. Gebouw van de Pakketpost, gevelversiering, Franse kalksteen (1942-46). **6.** Zeestraat. Monument voor de gevallen werkers van het PTT-bedrijf, Italiaanse travertijn (1947-48). **7.** Torenstraat 5. Gebouw van de PTT, daklijstbekroning, brons en beton (1956). **Haarlem:** Zijlstraat 47. Bankgebouw, gevelversieringen boven ingang en kraagstenen, natuursteen (1919). **'s-Hertogenbosch:** Zuiderpark, restanten beeldhouwwerk Wilhelminabrug die in WO II is verwoest, graniet (1922-23).

Kampen: Plantsoen Sablonièrekade. Monument voor gevallen strijders, Portland Stone (1947-48). **Leeuwarden:** **1.** Wirdumerdijk 13-15. Bankgebouw, twee reliëfs, baksteen (1919). **2.** Bolwerk, monument Baron Rengers, brons (1955). **3.** Oldehoofster Kerkhof, monument Troelstra, brons en musschelkalksteen (1961-1962). **Leiden:** **1.** Stadhuisplein. Stadhuis, ingangsomlijsting op en aan pilasters, Franse kalksteen (1936-1939). **2.** Breestraat. Stadhuis, windroos in hal voor Burgerzaal, marmer (1941-42). **Muiderberg:** Googweg 6. Joodse begraafplaats, grafmonument Dr. A.I. Kropveld, reliëf, natuursteen (1933). **Nuenen:** Plein langs de Berg. Monument Vincent van Gogh, syeniet (1930-32). **Oosterbeek:** Begraafplaats noord, herdenkingsmonument van rode graniet (ca. 1937). **Rotterdam:** **1.** Coolsingel. Stadhuis, monumentale klok, zuil pavonazzo marmer, klok gepatineerd brons (1920-21). **2.** Beursplein. Beursgebouw, portretkop van architect J.F. Staal, wit en beige marmer (ca. 1946). **3.** Museum Boijmans van Beuningen, borstbeeld D.G. van Beuningen, brons (1954). **Steenwijk:** **1.** Paralelweg 2. Voormalig fabrieksgebouw ESKAF, twee pijlerbekroningen, donkerbruine gres (1918). **2.** Oosterstraat 88. Voormalig postkantoor, gevelsteen, geglazuurde polychrome keramiek (1920-1921). **3.** Begraafplaats Meppelerweg. Grafmonument voor de moeder van Krop, musschelkalksteen (1925). **4.** Park Rams Woerthe. Herdenkingsmonument voor gevallene in de oorlog, beeldengroep en reliëf, baksteen en Franse kalksteen (1947). **Utrecht:** **1.** Nobelstraat 4. Bankgebouw, hoekreliëf, baksteen (1920). **2.** Jan van Scorelstraat, Paulus Potterstraat en Meindert Hobbemastraat. Woningcomplex 'Utrecht', gevelversieringen, twee hoekversieringen Scorelstraat/Hobbemastraat en pijlerbekroning naast Hobbemastraat 3, gebakken aarde (1925). **Venlo:** Grote Kerkstraat 29. Godshuizen, gevelsteen, Franse

kalksteen (1925). **Wassenaar:** Buurtweg 11. Villa, bewerkte consoles, brons en teakhout (1939). **IJsselstein:** Kronenburgplantsoen. St. Nicolaaskerk, vier pinakelbekroningen, Franse kalksteen en twaalf kapitelen, zandsteen (1925). Twaalf panelen, gegoten glas en sierplaatjes, koper (1928).

werk van Krop in musea

Amsterdam: • Amsterdam Museum: 1. Zelfportret, eikenhout (1918). 2. Eetkamerameublement, eikenhout (1920). 3. Zitkamerameublement, eikenhout (1921). 4. Beeldhouwer, verguld eikenhout (1928). 5. Kariatide, gepolychromeerd en gedeeltelijk verguld populierenhout (1952-56); • De Nederlandse Bank, Nationale Numismatische Collectie: 1. Penning Nederlandse Oudheidkundige Bond, brons/goud (1922-23). 2. Architectura et Amicitia-penning, brons (1941). 3. Gerrit van der Veen-penning, brons (1944); • Stadsschouwburg: Charlotte Köhler ten voeten uit, brons (1943); • Stedelijk Museum: 1. Twee stoelen met zitting en rug-inzet van kokosmat, zwart eikenhout (ca. 1914). 2. Klok met twee pendants of wierookbranders (ca. 1920). 3. Twee kinderen, brons (1926). 4. Vrouwelijk naakt, Franse kalksteen (1930). 5. Vrouwelijk naakt, terracotta (ca. 1950). **'s-Gravenhage:** • Gemeentemuseum: 1. Kantoorameublement (1915). 2. Woonkamerameublement (1917). 3. Drie gietvormen voor presse-papiers, koper (1918). 4. Twee fauteuils (1919). 5. De omhelzing, hardsteen (1923). **Heino:** • Het Nijenhuis: Vrouwelijk naakt, wit geglaazuurd keramiek (ca. 1950). **Laren:** • Singer Museum: 1. Vrouwelijke faun met vogel in de armen, lood/zink (ca. 1920). 2. Baron Opsomer zittend, brons (1953-54). **Leeuwarden:** • Prinsessehof: Klok met twee pendants of wierookbranders (ca. 1920). **Otterlo:** • Kröller-Müller Museum: 1. Vrouwenkop, eikenhout (1915). 2. 'Vandaag en morgen', syeniet (1917-18). 3. Meisjeskop, syeniet (1917-18). 4. Twee koppen, hardsteen (1918). 5. 'Zwanger Vrouwtje', hardsteen (ca. 1920). **Rotterdam:** • Museum Boymans van Beuningen: 1. Verleden, heden, toekomst, Zwitserse kalksteen (1920). 2. Klok met twee pendants of wierookbranders (ca. 1920). 3. Borstbeeld van D.G. van Beuningen, brons (1954). **Schiedam:** • Stedelijk Museum: 1. Masker voor het toneelstuk 'The only jealousy of Emer' van W.B. Yates (1922). 2. Liggend vrouwtje, terracotta (1931). 3. Gerrit van der Veen-penning, brons (1944). 4. Baron Opsomer zittend, brons (1953-54). **Steenwijk:** • Museum Hildo Krop (Villa Rams Woerthe). **Utrecht:** • Centraal Museum: 1. Schoorsteenmantelconsole 'Vogelpaar met nest', gebeitst en gedeeltelijk verguld mahoniehout (1919). 2. Stappende man, hardsteen (1924). 3. Doodsportret Eric Wichman, brons (1929). 4. Senaatspenning, brons (1932). 5. 'De weelde van de zomer', Frans marmer (1953).

Literatuur: Igor Cornelissen. 'Pieck, Henri Christiaan' in: *Biografisch woordenboek van het socialisme en de arbeidersbeweging in Nederland*. Deel 5 (Amsterdam 1992) p. 222-223; E.J. Lagerweij-Polak, *Hildo Krop. Beeldhouwer* (Den Haag 1992), met oeuvre-catalogus, overzicht tentoonstellingen en bibliografie van publicaties over zijn werk; Ger Harmsen, 'Krop, Hildebrand Lucien' in: *Biografisch woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland*. Deel 8 (Amsterdam 2000) p. 125-130; Dennis Bos, *Waarachtige volksvrienden. De vroege socialistische beweging in Amsterdam* (Amsterdam 2001) p. 327. 329, 410; Wim Heij, *De mens en kunstenaar Hildo Krop* (Kampen 2006); Wim Heij en Loek van Vlerken, *Hildo Krop. Stads beeldhouwer van Amsterdam* (Steenwijk 2013²)

©Dik Nas (Rotterdam 2018)